

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי י"ט כסלו תשע"ט | דף היומי בבלי: מנחות קט.
דף היומי בהלכה: מסעיף י"ב עד אמצע סעיף י"ג "ואם נעץ בו יתד".
מוסר: חובת השמירה מתחילת פרק ו' עד "כלל הדברים".

קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'השביעית' עד פ"ה 'אחר כן ישיב אל ליבו'.

הדף היומי בהלכה

האם מותר לטפס בשבת על סולם הנשען על גבי עץ?

ולדוגמה: אסור לתלות בגד על גבי מסמר הנעוץ באילן, או על גבי חבל הקשור באילן; וכן אסור להוריד בגד מעל גבי המסמר או החבל. וכמו כן, סולם הנשען על גבי אילן, למרות שהשליבות אינן נוגעות באילן, אסור לעלות עליו, כיון שכל הסולם נדון ככלי אחד, ונחשב כצדדי האילן.

[שו"ע שלו, יג, משנ"ב נט, ס רסג, וביה"ל ד"ה ומותר;

ביאורים ומוספים דרשו, 51]

כפי שלמדנו, חכמינו ז"ל אסרו להשתמש בשבת באילן, ואיסור זה הוא אף אם אינו מניע את האילן או את ענפיו; אבל נגיעה באילן מותרת, אם אינו מניע בכך את האילן או את ענפיו. והישענות על האילן - כאשר אינה מניעה את האילן - מותרת רק באופן שאין האדם נשען עליו בכל כוחו, שאז אין הישענותו נחשבת כשימוש באילן; אבל הישענות בכל כוחו - אסורה. וכן אסרו חכמים להשתמש ב'צדדי אילן', דהיינו בדברים הנטפלים לאילן.

הדף היומי בהלכה

האם מותר להסיט בשבת חבל כביסה שהגלגלת שלו מחוברת לעץ?

כ'צדדי האילן', וממילא אסור להסיט את החבל, כיון שבכך מזיז את הגלגלת ומשתמש בצדדי האילן. והיתר השימוש בצדדי צדדיו של האילן, הוא רק במידה שהאילן וענפיו אינם מתנועעים כלל בעת השימוש בצדדי הצדדים, אך אם הם מתנועעים - נחשב הדבר כשימוש באילן עצמו, ואסור.

[שו"ע שלו, יג, ומשנ"ב סב-סג; ביאורים ומוספים דרשו, 50]

בהמשך לאמור: מותר להשתמש בשבת ב'צדדי צדדים' של האילן, דהיינו בדברים שאינם נטפלים לאילן עצמו, אלא ל'צדדי האילן'. ולכן, לדוגמה: חבל שאינו קשור ישירות לאילן, אלא לון הנעוץ באילן, מותר לתלות עליו בגדים, או להסירם ממנו.

וחבל כביסה המורכב על גבי גלגלת - אם הגלגלת עצמה אינה מחוברת לאילן ישירות, אלא תלויה עליו באמצעות חוט ברזל וכדומה, מותר להסיט את החבל בשבת; אך אם הגלגלת מחוברת ישירות לאילן, היא נחשבת

הדף היומי בהלכה

איזה איסור יש בתלישת עשבים יבשים בשבת?

לתולשם, משום שהדבר נראה כתלישה האסורה; ועשבים הנמצאים בשדה או בגינה השייכים לאדם זה שתולשם - יש איסור דאורייתא בתלישתם, כיון שניכוש עשבים אלו מכשיר את הקרקע לזריעה, והוא 'תולדה' של מלאכת 'חורש'; ואף שאין כוונתו לכך, 'פסיק רישא' הוא, וכיון שהמקום שייך לו, ועומד לזריעה, הרי זה 'פסיק רישא דניחא ליה', האסור מדאורייתא.

[שו"ע שלו, יב, משנ"ב נו-נו, וביה"ל ד"ה חייב; ביאורים ומוספים דרשו, 49]

עץ שיבש לחלוטין באופן שגזעו לא יתחלף עוד, וגם ענפיו ופירותיו יבשו לחלוטין - על פי הכרעת השולחן ערוך יש בו איסור מלאכת 'קוצר', ואסור מדאורייתא לתלוש ממנו ענפים, או לכרות את גזעו, בשבת. ואם יבשו גם שורשי האילן - יש אומרים שאין איסור דאורייתא בתלישה ממנו, ויש שפקפק בדבר.

ועשבים שיבשו, אין איסור דאורייתא בתלישתם, אבל אסור מדרבנן

ורבים ה'מהדרים' שמצלמים ומבזיקים פעם, ועוד פעם ועוד פעם, ויש כאלו שיש להם מצלמות "משוכללות" שמצלמות ב"צורות" - דהיינו רצף מהיר של צילומים, וכפועל יוצא שולחות "צורר" של "פלאשים" לעיני רבינו

עבודת ושמחת המצוות בחג החנוכה ממרן הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל

על מה שאמר בנו של החפץ חיים.

פרסומי ניסא - כניסת אנשים להדלקה

מצד פירסומי ניסא הסכים שאנשים יכנסו לראות את ההדלקה שלו אע"פ שכאמור קשה עליו הראיה ונמשכת ההדלקה איזה זמן, ועוד שאותם אלו שנכנסים גם מפריעים בהדלקה כמו שיבואר בהמשך, וכן מתוקף צניעותו הטבעית שבורח מכבוד היה עדיף לו למנוע כניסת אנשים מ"מ אצל רבינו פירסומי ניסא עדיף. וכל שנה לפני חנוכה מקפיד אני, שכאמור זיכני השי"ת להיות שנים רבות בהדלקה בבית רבינו, לשאלו אם הוא מרשה להכניס אנשים להדלקה? שאלה זו שואל רבינו אותי: מדוע רוצים להכנס? ואומר אני לרבינו: שזה חשוב להם לראות מעמד כזה ושהם אומרים שזה מוסיף להם ביראת שמים. ואומר: לא יודע מה יש להם לראות כאן, אבל אם הם חושבים שמוסיף להם הדבר באידישקייט, אז בסדר

הדבקות בבוראו - לא מתחשב ב"מפריעים"

ומושג המאמץ במצוה מקבל משנה תוקף כשמביטים ליחס של רבינו מול "המפריעים" בהדלקה, שהרי אם בסעיף הקודם דיברנו בענין שרבינו מול בוראו מרכז מאמציו להצליח במצווה ללא סיוע של כל איש, ניכר הדבר גם מזוית אחרת, התייחסותו מול ה"מפריעים"

ונקדים: בימינו הפך לנוהג שאותם החפצים להתקרב אל הצדיקים חלק בלתי נפרד מהתקרבותם היא... "מצלמה", ונוהג זה מקבל משנה תוקף בימי חנוכה, אשר לכל א' החפץ ל"התעלות רוחנית" גם מבקש ש"לעליית הרוחנית" תצטרף תמונה המדגישה ומספרת זאת, נמצא שבזה שמתיר רבינו להכניס אנשים להדלקה, נכנסים רבים עם מצלמות להנציח המעמד. אם רק בזה היה מדובר ניחא, אולם לכל צילום מתלווה - ה"פלאש" שמבזיק אור ע"מ שהתמונה תהיה מוארת מספיק ולא חשוכה.

ואותו ה"פלאש" הרי מבזיק לאן שהמצלמה מכוונת - וכיוון שאת רבינו מצלמים נמצא שההבזק מבזיק ישר לעיני רבינו. ורבים ה'מהדרים' שמצלמים ומבזיקים פעם, ועוד פעם ועוד פעם, ויש כאלו שיש להם מצלמות "משוכללות" שמצלמות ב"צורות" - דהיינו רצף מהיר של צילומים, וכפועל יוצא שולחות "צורר" של פלאשים לעיניו .

ואם כן ע"י שמכניסים אנשים נגרמת הפרעה גדולה להדלקה, **הן מצד ההבזקים של הפלאש,** והן מצד **הדוחס העצום של האנשים סביבו,** ובמושכל ראשון היה לו להראות קצת סימן של מורת רוח, אם לא ממש גערה, ויבקש שלא יצמדו אליו, לא ידחפו, ולא יקרינו אורות מסנוורים על עיניו, ולא ימלט שאדם רגיל היה אומר - את אנשי סדום היכו בסנוורים ובכך נלאו למצוא הפתח, איך אפשר להדליק נרות חנוכה עם כל הסנוורים האלו.

ודוגמאות אלו שהבאנו [הבזקים - לעינים, ודוחס עצום] **הרי מפריעים לכל אדם גם בעשיית הפעולה הפשוטה ביותר,** אולם רבינו **עומד הוא מול בוראו מרוכז במצווה ודבק בעשייתה למרות הקושי כאילו אין אף אחד מסביבו, ופלא עצום הוא לכל הרואה.**

הדבקות בבוראו - לבדו !!

כפי שהקדמנו, לעת זקנה שנחלשה הראייה היה קשה לו לראות את הפתילות, אבל התאמץ הוא מאוד להדליק לבד ללא עזרה. נאמנו רבי יצחק לוינשטיין ז"ל שעמד לימינו שנים רבות ביותר כל זמן ההדלקה, ראה פעם כמה הוא מתייגע לחפש ולהדליק את הפתילה הקטנה המבצבצת מתוך כוסיית השמן, ולכן קירב את ידו לכיוון הפתילה, ורבינו נשאר בשלוותו כאילו דבר לא ארע, ולא גילה לפני כל האנשים שאין הדבר לפי רוחו כדי שח"ו לא יבייש אף אחד, אבל אחרי ההדלקה כשנכנסנו אני ורבי יצחק עם רבינו לחדרו וסגרנו את הדלת אמר לו - וכי אני "שטעקען" [מקל]? עברו כמה שנים, ונקלעתי גם אני לאותו מצב

בחנוכה תשע"ד נסע רבינו לחזק את ישיבתו - "רינה של תורה" הנמצאת בכרמיאל. באותו בוקר אכל את אותו קמעה שנוהג לאכול מידי בוקר, אולם לשתות לא שתה אפילו כוס מים אחת.

בסביבות השעה אחת עשרה וחצי יצאנו לדרך, אחרי כשעתיים של נסיעה מהירה עם קצת פקקים בדרך הגענו לכרמיאל, מיד כשהגיע בלי מנוחה של רגע נכנס לבני ישיבתו היקרים שהיו בסוף מסיבת חנוכה ואמר שיחת התעוררות חשובה ביותר המבארת את האופן והדרך שבו האדם יכול להתעלות בהיותו כאן בעוה"ז ושלמעשה הוא מחוייב לעשותה ומיד הלך להיכל הישיבה לתפילת מנחה שלאחריה ללא שהות חזר לרכבו של נאמנו המסור הרב יצחק רוזנגרטן שבפקחותו ומימנתו על הכביש חוסך לרבינו זמן רב, והחלו נסיעה דרומה לכיוון בני ברק, אבל מכל מקום הזמן הוא זמן והשעות מצטברות והדרכים גם פקוקות, והנסיעה מייגעת מאוד לכל מי שנוסע שהרי דרך העולם שהבא מן הדרך מותש מאוד מטלטולי הדרכים, וגם לי שאני צעיר מרבינו בשנים רבות מ"מ היה קשה לי בתור מלווה, כן לשאר המתלווים.

אבל רבינו כקרוץ מחומר אחר. וכשהתקרבו לבני ברק כבר היה ארבעים דקות לשקיעה, ואז החל רבינו - שכאמור לא שתה מהבוקר ורק אכל את מה שנוהג לאכול בבוקר, לדון לגבי איסור אכילה לפני הדלקת הנרות, לגבי החומרא מול האיסור הדומה שיש לגבי תפילת ערבית, באכילה שמועיל שם העמדת שומר. שיתכן שבמצוות דרבנן מחמירים יותר כדי שלא יבואו להקל בהם, דן דברים אלו בקול לאזני מי שהיה ברכב ולא פירש מה הכריע ופסק לעצמו.

וכשהגיע הביתה היה כעשרים וחמש דקות לפני זמן ההדלקה, נכנס רבינו לביתו ונעמד בכניסה ולא התקדם לקראת חדרו, רצו לומר לו שיכנס לחדרו לזמן קצר ע"מ שיתאפשר להגיש לו לאכול שהרי מהבוקר לא אכל, ומלבד זאת הרי יש שומר - [ולא רק שומר אחד אלא הרבה שומרים כי הבית החל להתמלא אנשים שחפצו לראות את המראה מלא ההוד של הדלקת הנרות] ורבינו לא אבה. ניסה אחד לומר טענה הילכתית שמה שההלכה אוסרת זה סעודה ממש שהרי פת עד כביצה מותר, וכ"ש בשאינו אוכל פת, ומעט התבשיל שטועם רבינו אינה סעודה כלל, ורבינו לא אבה [כמדומני שאמר שאצלו זה נחשב סעודה] למרות שחזר עכשיו מהנסיעה המתירה, בכל זאת להדלקת הנרות - למצות הבורא להדליק את הנרות הוא מצפה.

וכשהבינו כל אלו שחפצו לעזור לרבינו שכל דיבורם לא יועיל ואין שום סיכוי שיסכים לטעום איזה מאכל, ביקשו שישתה לכל הפחות קצת מים - שהרי מהבוקר לא שתה ונסע נסיעה מתישה - וגם לזאת לא אבה ולא הסכים לשתות לפני ההדלקה.

או אז שינה את הנושא המדובר ושאל אם נרות החנוכה כבר מוכנים, וכשאמרו לו שכן ביקש לראותם הלך אליהם וכולם אחריו, כשהגיע למרפסת ששם הוא מקום הנרות, נשאר עומד לידם ממתין לשעת ההדלקה, כולם הבינו שמכאן לא יזוז עד להדלקה, וממילא פסקו מלשכנעו שאולי ישתה משהו, והדין עבר לנסות שלפחות לא ישר עומד ולפחות ישב עד ההדלקה, ולזה אמנם הוא הסכים והתיישב שם ללמוד. וכך המתין לקיום המצוה אחרי נסיעה מתישה, שלא אכל מהבוקר. וכלל לא שתה כל היום, עד שהגיע זמן ההדלקה. ואז קם והדליק בתשוקה גדולה למצוה ובכוונה נוראה, וזיכה אותנו במחזה מרהיב, ולא רק של פרסומי ניסא דחנוכה אלא גם בפרסומי ניסא - של גדלות האדם, של הדרגה שאדם יכול להגיע כאן בעוה"ז שהחומר נכנע לרוח. לקיום המצוות בצורה כה מדהימה - וליתר דיוק לא לקיום עיקר הדין של המצוות אלא הכנעת החומר לקיום דרגת חסידות בקיום המצוות. ומה מתאים לראות דבר כזה בדיוק בחנוכה חג המסמך יותר מהכל ניצחון הרוח על החומר.

ומספרים ששאלו את הבן של ה'חפץ חיים' ספר לנו נסים שעשה אביך, אמר אספר לכם נס שעשה: שקיים את השו"ע !!! והמתבונן במחזה, זה ומבין את הכח האדיר ואת המציאות שנדרש לעשות את המצוות בכל תנאי כפי שהיה כאן, שנדרשו כוחות שלא בטבע האדם ע"מ לקיים דקדוק ההלכה, מקבל מושג

של רבי יצחק ז"ל, ובראותי את היגיעה של רבינו בהדלקה אמרתי לעצמי מה שהוכיח רבינו את רבי יצחק הספיק די והותר להבין שלא להחזיק בידו של מרן, אבל חשבתי אולי אסיט קלות את ידו של רבינו להתקרב אל הפתילות בלי להחזיקה, וכך אעזור לו בלי שיהיה נחשב שהפכתי את ידו לשטעקען גרידא. וכך אמנם עשיתי, ושוב רבינו, שאח"כ התברר שמעשי לא היו לו לרצון, בשליטתו העצמית המופלאה לא גער בי לעיני כל האנשים, ולמעשה לא אמר דבר, אחרי קצת זמן התעוררה בי המחשבה שאולי לא עשיתי כרצון רבינו, אולם חשבתי איך אשאל אותו - איך אעיז לדבר דבר כזה מול ה"מלך" - מרן שזכה להמליך את בוראו על כל פעולה שעושה?

ועלה בדעתי: אבקש ממנו סליחה, ומתשובתו אבין אם לא נוחה דעתו מהמעשה, ואם אפילו עזרה כזו הוא אינו חפץ. וכך עשיתי. חיכיתי שניכנס רבינו ואני לחדרו, ולאחר שסגרתי את הדלת ביקשתי סליחה שקמעה דחפתי את ידו - ואז קיבלתי עוד שיעור בגדולתו - שאמר לי אני מוחל, אבל אל תעשה כך יותר.

הדלקה ברג"ש - רוח גשם...

פ"א [חנוכה תשע"ה] לא חש רבינו כ"כ בטוב והיה חשש שיתקרר, ונוסף על

כך אותו יום היתה רוח חזקה וגשם שחדרו דרך התריסים הפתוחים, למרות גילו המופלג והמצב שהיה באותו יום, לא היתה אפילו הו"א לאף אחד מהנוכחים להעיז לומר לרבינו להדליק בתריסים סגורים, אולם אחרי שהדליק את הנרות וירד מגרם המדרגות המשמש להדלקה, אמרו לרבינו שנראה שעדיף להכנס בפנים מפאת הרוח החזקה הגשם והקור, רבינו כדרכו לא להתווכח עשה כתנועה שעומד לצאת התחיל ללכת והלך שתי פסיעות ואז נעצר ונשאר במרפסת עד שסיים לשיר "מעוז צור", ואז הוסיף וברך את המשתתפים בהדלקה גם בפנים [שהבית היה מלא אנשים] וגם את אלו שהיו בחוץ [עשרות אנשים נוספים צבאו על המרפסת, וכן היו שנתלו על התריסים מבחוץ] את תורמי קופת העיר ואת כל ישראל הכשרים, ורק אז נכנס לתוך החדר.

אמנם לשנה הבאה [חנוכה תשע"ו] עשה נכדו המסור רד"ש שליט"א תקנה ועילה לשמור על בריאות מרן, ומתח יריעת ניילון שקוף עבה על התריסים, ובכך מנע כניסת הרוח והגשם

(קונטרס 'מזקנים אתבונן')

הבחור לא ידע מה לעשות עם עצמו. הוא הרגיש מאוד בזוי לעמוד לפני ה'חזון איש', שכל כולו תורה, ולהתחיל לספר לו את כל ההבלים הכתובים בעיתון... אבל החזון איש לא ויתר לו

בתחבולות תעשה לך מלחמה - 'תכנית הגמילה' של החזון"א לבחור שהתמכר לקריאת עיתונים

שלח אליו שליח שיבוא מייד, כי הוא כבר מחכה מאוד לשמוע את החדשות. וכך הלך הבחור כמי שכפאו שד וסיפר לו את החדשות בשפה רפה ובפנים נפולות, ועל ידי כך הוא הרגיש בעצמו בזיון רב לקרוא את העיתון ולהתעסק בכל החדשות הכתובות שם, ולא עברו ימים רבים עד שהזניח את כל קריאת העיתון, וחזר להשקיע את כל ראשו ורובו בלימוד התורה. ובשעתו אמרו על כך, שהחזון איש ברוב חכמתו ידע שאם ידבר איתו במפורש על זה שיפסיק לקרוא את העיתון זה לא יועיל, כי "יצרו" שלט בו מאוד, ולא היו בידו כוחות הגבורה כדי לכבשו ולהפסיק בקריאה. ומשום כך בא אליו בתחבולות שיספר לו את החדשות מהעיתון, ובזה נתן לו את הכוחות לכבוש את יצרו זה ולבטלו. ובתחבולות תעשה לך מלחמה.

(שלמים מציון)

הגר"צ פלמן זצ"ל סיפר באחד משיעוריו מעשה בבחור כשרוני מאוד שלמד בישיבה, והיה רגיל לקרוא כל יום את העיתון היומי, וקרא את כל הידיעות בעיון רב, עד שהשקיע את כל ראשו ורובו בכל עניני הפוליטיקה בארץ ובעולם, והיה דן ומתפלפל בזה הרבה עם ידידיו וחבריו, ומתוך כך לא הצליח להיות שקוע בלימוד ועיקר שקיעתו היתה בהבלי הפוליטיקה. יום אחד סיפרו את הדבר למרן החזון איש זצ"ל, שהיתה לו הכרות עם הבחור הזה. הוא קרא לו, ואמר לו: "מכיון ששמעתי שאתה קורא בכל יום את העיתון, על כן אני מבקש ממך שכל יום אחרי שתגמור לקרוא את העיתון תבוא אלי ותספר לי את החדשות של אותו יום".

הבחור שמע את הבקשה הזו, לא ידע מה לעשות עם עצמו. הוא הרגיש מאוד בזוי לעמוד לפני החזון איש שכל כולו תורה ולהתחיל לספר לו את כל ההבלים הכתובים בעיתון. אבל החזון איש לא ויתר לו, ובבוקר שלמחרת

יום אחד שהה ר' שלום בתחנת הרכבת ולפתע ראה אדם שהיה נראה לו יהודי. הוא רץ אחריו להשיגו וקרא אליו: "ר' איה, אולי אתה יודע - חשון וכסלו השנה חסרים או מלאים?"

ויחלם יוסף חלום - מעשה מופלא שהתרחש עם אחיינו של הגר"ש שבדרון זצ"ל

יהודי. רגע לפני שעמד לעלות על הרכבת, רץ אחריו להספיק להשיגו וקרא אליו: "ר' איה, אולי אתה יודע, חשון וכסלו השנה חסרים או מלאים?" התבונן עליו היהודי ואמר: "כתוב בגמרא (ר"ה כה.) אודות חשבון יום הכיפורים שיצא לרבי יהושע, שרבי עקיבא ניחם אותו באומרו: 'אתם' אפילו שוגגין, 'אתם' אפילו מזידין, 'אתם' אפילו מוטעין". הוסיף היהודי ואמר: "אם אתה לא יודע את סדר החודשים, תעשה כסדרם!" עלה היהודי לרכבת לדרכו, ו... רבי שלום התעורר משנתו! זה היה חלום... הוא לא באמת פגש את האיש ההוא, אלא רק חלם שפגש אותו! הוא עשה כדברי החלום, ולימים התברר לו שנהג כהוגן, חשון היה חסר וכסלו היה מלא.

(נר לשולחן שבת)

רבי שלום מרדכי שבדרון, אחיינו של המגיד הנודע הגאון רבי שלום מרדכי שבדרון, הוגלה לסיביר. בעת שהגיע למחנות רשם לעצמו את התאריך ונהג לפי זה שבתות וחגים. אולם כאשר הגיעו חודשי חשון וכסלו לא ידע אם הם מלאים או חסרים. הוא דאג מה יהיה עם חנוכה, אבל עוד יותר - מה יהיה הלאה? הרי עוד כמה חודשים יגיע פסח? לכן, כל יהודי חדש שהגיע למחנה או שעבר באיזור, היה רבי שלום שואלו, האם הוא יודע אם חשון היה מלא או חסר.

כולם הסתכלו עליו כלא שפוי. "אתה רוצה שיהרגו אותנו?! הרי מי שמזכיר רק ריח יהדות דינו כדור בראש..." ועוד ועוד... אך רבי שלום לא חת ולא נבהל. המשיך לשאול ולבקש במסירות נפש. כך עשה זמן רב ולא מצא פתרון. עד ש... יום אחד שהה בתחנת הרכבת. לפתע ראה אדם שהיה נראה לו

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

אל הגרש"ז אויערבאך זצ"ל, נכנס יהודי. "כבוד הרב", פתח ואמר, "אני מהזיק כולל חשוב, עם עשרות אברכים. אך העול הכלכלי מאיים להכריעני, נועצתי במומחה גדול, והלה אומר שאין מנוס מלסגור את הכולל"

להודות ולהלל לשמך הגדול!

כבר התפרסם בקרבם בשעת מעשה, הם היו עדים לו ממש. אך עבורנו, סיפור זה יכול להיות תמרור מאיר עיניים.

במנין ה'ותיקין' בבית הכנסת, עובר לפני התיבה הרב עזרא מזרחי, הוא בעל המעשה, ממנו שמענו אותו לפרטיו. כבר יותר משני עשורים שהוא החזן הקבוע, בחורף כבקיץ. באופן קבוע הוא ניצב לפני התיבה, מתחיל בשעה היעודה לתפילה, מכבד את השם מגרוננו בתפילתו המשובחת. התפילה - שעתה ונוסחה והחזן שלה - כה קבועים, עד שכל שינוי במתכונתם נחשב לחדשה מרעושה. ולכן, לפני כארבע שנים, כשהרב עזרא החליט לנהוג לזמר בנעימה את 'מזמור לתודה' הנאמר מדי יום בתפילת שחרית, שיתף את המתפללים ששמחו להיות שותפים להנהגה המרגשת:

"גיליתי הלכה שאינה מפורסמת דיה, אך היא הלכה לכל דבר ונפסקה בשולחן ערוך ע"י מרן הבית יוסף. וכך הוא פוסק בסימן נ"א סעיף ט: 'מזמור לתודה מצוה למשוך אותו בנגינה ולנגן'. כלומר, שאת 'מזמור לתודה' - מזמור ההודאה להשם יתברך שאנו אומרים מדי יום, צריך לשיר בניגון, מתוך הודאה מעומק הלב להשם יתברך. לפיכך, מה דעתכם כי מהיום ואילך נתחיל לשיר את 'מזמור לתודה'? זה מזמור קצר, נצמיד לו ניגון מהיר ועליו שלא יעכב את התפילה, ונמצאנו נשכרים בקיום ההלכה בד בבד עם הודאה לבורא עולם בשמחה ובהתרגשות?."

המתפללים שמחו לשמוע את דבר ההלכה, ועוד יותר מכך - שמחו להיות שותפים לקיומה. אכן, כך נאה וכך יאה בשעה שמודים לבורא עולם לעשות זאת בניגון שמח, ולפיכך ששו על ההזדמנות להצטרף להודאה המשמחת... שירת ה'מזמור לתודה' היומיומית, מעולם לא הפכה לשגרה. למרות שהחזן כבר סיגל לעצמו ניגון קבוע, ושירת ה'מזמור לתודה' עם הקהל כבר נחשבה לעובדה קיימת - עדיין היא מרגשת ומשמחת את המתפללים מדי בוקר מחדש...

בשורה מצמררת...

חלפו כמה שבועות, שהפכו לחודשים שהצטברו ליותר משנה. החזן, הרב עזרא, החל לחוש כאבים לא מובנים. משככי כאבים נלקחו גם נלקחו, גם תורים אצל הרופא נקבעו, אך הסיבה לכאבים התכופים לא התבררה. אחרי תקופה, שלח רופא המשפחה את ר' עזרא לבדיקה אצל רופא מומחה, שהפנה אותו לבדיקות מקיפות. ר' עזרא ערך את הבדיקות, ועדיין - שום חשד לא התעורר בלבו. יש כאבים, עושים בדיקות, מקסימום מקבלים מרשם, לוקחים תרופה, וזהו... אלא שבמקרה זה, לא זו היתה התוצאה...

כשישב הרב עזרא לפני הרופא המומחה אחרי שהגיעו התוצאות, שום דבר לא יכול היה להכין אותו למה שהוא הולך לשמוע. "אני לא רוצה להדאיג אותך מדי", אמר הרופא כשהוא מקמץ במילים, "אבל אתה צריך להיות במעקב, כי משהו פה לא תקין. אני מציע שבעוד שלושה שבועות תיבדק שוב בסדרה של בדיקות וצילומים, ולפי התוצאות אז - נדע אם החשש שלי מתבדה או מתאמת...". אי אפשר לומר שהמילים של הרופא לא הדאיגו את ר' עזרא. הרופא רמז היטב למה הוא מתכוון, למרות שניסה לקמץ במילים. ככל שנקפו הדקות והרופא מוסיף ומתבונן בבדיקות, החושך בעיניו הלך והתפשט... הוא הרכיב את משקפיו, שב ובדק, בחן והתבונן, וכל אותה עת יושב מולו ר' עזרא, לבו אמר לו שאינן מבשרות טובות... "אתה יודע, אני כבר הרבה שנים רופא, ועדיין קשה לי להודיע לאנשים בשורות כאלה...", ההקדמה הזו יצרה בו את התחושה שהוא יודע מה הרופא הולך לומר, ועדיין הוא כסס את ציפורניו במתח...

"תשמע", פתח הרופא בניסיון להרגיע, "זה עוד לא סופי, צריך לעשות מעקב בעוד שלושה שבועות...", כחכם הרופא בגרונו. "קח את זה בפורפורציות", ניסה שוב להרגיע, "יש היום טיפולים מאוד מתקדמים, אולי לוקח זמן, אבל בעזרת השם אפשר לצאת מזה... איך אומרים את זה בלי להזכיר את המילה המפורשת - 'המחלה הנוראה'...".

בחדר השתררה שתיקה רועמת. ר' עזרא נבהל קמעא, אך לא איבד עשתונות.

הנה אנו באים בשעריו של החג האהוב והמואר, ימי החנוכה היקרים. עצם העלאת השם 'חנוכה', הוא כמו פתיחת מגירה של זכרונות מענגים, רגעים מרגשים, חוויות ילדות בלתי נשכחות ותחושה טובה התופסת כל פינה חבויה בנשמה, ופורטת על הנימים הדקים שבלבו של כל יהודי. תיכף יבוא הרגע הגדול, בו ניגש עם נר השמש הגבוה, ונדליק את הנרות. ההדלקה עצמה היא פעולה שאורכה שניות בודדות, אך היא נושאת בחובה מטענים למכביר של אור, של ניצחון האור היהודי על החושך.

מהותו של חג החנוכה, לשמה נתקן, אמורה בתפילת 'ועל הניסים', אותה אנו אומרים בכל תפילה וברכת המזון. "וקבעו שמונת ימי חנוכה אלו", למה? מה המטרה? באיזה תוכן הוא אמור להתמלא?

"להודות ולהלל לשמך הגדול!"

זה חנוכה! קיבלנו הזדמנות שנתית בת שמונה ימים, שמאפשרת לנו לפתח במעט את החשיבה, להתבונן בטוב המורעף עלינו משמים דבר יום ביומו, ולהודות על כך מכל הלב. כשאנו רואים את הניסים המופלאים שהתרחשו בימים ההם, אנו מפנימים כי גם בזמן הזה השגרה המבורכת שלנו מלאה במתנות משמים, ועל כך עלינו להודות. לפיכך, ניטול פסק זמן ממרוץ החיים השוחק, ונייחד כמה לילות בודדים לשיבה משותפת עם המשפחה ב'ערב לביבות', נחשוב על כל הטוב שזכינו לו - שולחן ערוך מלא בכל טוב, משפחה ברוכה היושבת מסביב, אירה טובה וחגיגית - ונודה על כל הטוב הזה, לו אנו זוכים 365 יום בשנה! הזמן הייחודי כל כך, המיועד והמיוחד למטרת 'להודות ולהלל', הוא העת המתאימה להשקיע מחשבה והתבוננות בעומק המושג 'הודאה לקב"ה'. הן עינינו הרואות, כי ההודאה לקב"ה יוצרת רוגע, מעניקה ביטחון, נוסכת שלווה נפש. הן כולנו יודעים, כי אנשים הרגילים בהודאה לקב"ה בכל עת, מסוגלים לעבור זמני לחץ ביתר קלות, יכולים לעבור עתות משבר בלי לאבד עשתונות, הם מרגישים בידיים טובות ובטוחות גם ברגעים קשים. איך? מה סוד עוצמת ההודאה, כנותנת כח, כמעניקת תקווה, כיצרת ביטחון, כמרגיעת לחץ?

הרגיל בהודאה לה' על שגרת היום יום, מבטא כי כל מה שיש לו לא מובן מאליו. אדם שאומר 'מודה אני' מדי בוקר בחשיבה על משמעות המילים, מבין כי הקימה בבוקר אינה אוטומטית, מישו מחזיר את הנשמה ומעניק כח לקום לעוד יום רענן ופורה. אדם שזוכר להודות מדי יום על בריאותו - מטמיע בנפשו כי מישו מעניק לו את הבריאות, כמה תפילות אנו מבקשים כדי לזכות להתמיד בבריאות ובאריכות ימים, דווקא כי הדבר לא מובן מאליו... בורא עולם החליט בטובו להעניק לי בריאות, ועל כך אני מודה ומשבח מעומק לבי!

ואז, גם בשעת קושי והתמודדות, האדם לא כועס ולא מאבד עשתונות. 'הרי כל מה שיש לי ניתן לי במתנה מאבא שבשמים', הוא לוחש לעצמו, 'נו, והיום, בנושא פלוני, אבא לא נתן לי. ומה בכך? וכי זו סיבה לכעוס? וכי זו סיבה להתמרמר? הרי שום דבר לא באמת מגיע לי, הכל קיבלתי במתנה, ועל פרט מסויים לא קיבלתי אישור מאבא, וכי זו סיבה לחוש פגוע או ממורמר?'. כדאי להתרגל להתבונן בכך, לשים לב כי אנו מקבלים מבורא עולם כל כך הרבה מתנות, בכל יום, כל היום. כשנודה על כל המתנות האלה - נרויח תחושה טובה הקונה שביטה בלב, שמחת חיים שלא פוסקת בכל תנאי החיים, שלווה נפש ורוגע מלא בכל תהפוכות החיים!

מנגינה סוחפת...

בית הכנסת 'שתילי זיתים' בבני ברק, הוא מבתי הכנסת הוותיקים והמוכרים בעיר. מתפללים רבים באים בשערי בית הכנסת מדי יום, כאשר רבים מהם נמנים על קבוצת הזרזים המקדימים למצוות - ומתפללים עם שחר במנין ה'ותיקין' בשעת הנץ החמה. למתפללים אלה, סיפורנו לא יחדש דבר. הן הוא

"החיים עד עכשיו היו דבש", הרהר, "תודה בורא עולם על השנים הארוכות והבריאות שזכיתי להן עד עתה. בוודאי, כפי שנתת לי כל כך הרבה שנים טובות ומאושרות, לא ייפלא מה' דבר להעניק לי אורך ימים ושנות חיים נוספות...". הוא יצא מהרופא בצעדים מדודים, אך בוטחים ומחוזקים. בפיו פיוס את הניגון המוכר 'מזמור לתודה'...

חלפו שבועיים, שבועיים ויום, שבועיים ושלושה ימים. ר' עזרא מתכוון לבדיקה באמצע ייחודי - מדי בוקר הוא מרנן ביתר התרגשות 'מזמור לתודה', וגם באמצע היום הוא לא פוסק מלחשוב על כל הטוב שגמל עמו השם עד עתה, מתוך ביטחון וחיזוק שחסד השם לא יעזבו גם מעתה ואילך...

נוף גילי מדהים...

ביום שלפני הבדיקה, באמצע התפילה, ניעור בו ברק, ניצוץ של תקוה. 'מזמור לתודה', הוא שורר בקול, כמנהגו מדי יום בשנים האחרונות. 'גם ברגעים האלה אני מודה לך בורא עולם, הרהר, 'כי יש כל כך הרבה טוב שעשית אתי...'. באותו רגע, נצנץ בו רעיון, אותו קם וביצע מיד אחרי התפילה. הוא הודיע כי ייעדר מסדר יומו, ומיהר לצאת לצפת, להשתטח על ציונו של מרן ה'בית יוסף' ז"ע, לחלות פני בורא עולם בציון הקדוש של מחבר השולחן ערוך וקובע ההלכה היהודית... מיד כשהגיע לצפת ועלה לציונו של ה'בית יוסף', נפרץ סכר דמעותיו. הוא הודה מעומק הלב בהתרגשות ובככי על השנים היפות והטובות להן זכה, על המשפחה שזכה להקים, על החיים ועל הבריאות ועל הפרנסה ועל כל מה שיפה ותקין, ואולי הוא שגרתי אבל באמת שהוא לא מובן מאליו... ואחר כך, שפך את דאגתו מפני הבדיקה ביום המחר על הציון הקדוש בצפת. בין הרי הגליל והנופים המשכרים עמד והתחנן על נפשו, על נפש ילדיו הזקוקים לאבא בריא, על בריאותו ועל הבדיקה מחר...

ואז, פרצה מפיו הזעקה: 'מרן הבית יוסף! הלכות רבות קבעת ופסקת, ועם ישראל מקפיד לקיימן. אך הלכה אחת לא מפורסמת דיה, ההלכה כי יש לשיר ב'מזמור לתודה', הלכה אותה אימצתי בכל לבי, וכבר כמה שנים שאני משורר מדי בוקר את 'מזמור לתודה' בהתרגשות רבה...'

הרי הגליל דממו סביבו, אף נפש חיה לא היתה בסביבה. העצים הנידו ענפיהם ברחמים, אך הוא לא הביט סביבו, כולו מרוכז בזעקה: 'לא הסתכלתי מה יאמרו, גיליתי את ההלכה הזו ופעלתי על פיה, וזיכיתי עוד יהודים ממתפללי המנין שהצטרפו אליי, והחלו גם הם מודים להשם בשירה ובזמרה מדי בוקר, כפי שפסקת. אנא, למען אוכל לקדש שם שמים בהמשך הודאה מעומק הלב להשם הטוב, זכני לעבור מחר את הבדיקה למישרין, ויתברר כי לא גידול ולא מחלה, לא דאגה ולא חולי, רק בריאות רווחה ושמחה!'

ר' עזרא סיים את תפילתו המרגשת בכמה פרקי תהלים, וגם שם - למרות שלא היתה זו שעת תפילה, שב ושורר בהתרגשות את 'מזמור לתודה', ולא נחה דעתו עד שעמד ורקד סביב הציון בהודאה מרגשת לבורא עולם. רק כשחש כי הוא רגוע יותר, סמוך ובטוח בחסד השם ובישועתו, שם פעמיו חזרה לבני ברק.

ריקוד בחדר הרופא...

הגיע יום המחר, הבדיקה נערכה במכון רפואי מתקדם ונבחר, והחלה ההמתנה לתוצאות. ר' עזרא ממתין במתח ובחרדה, אך גם בביטחון ובאמונה. הוא לא מפסיק להתפלל, אך פיו גם אינו פוסק מלהודות...

ואז הוא נקרא אל הרופא - - -

"תשמע, בכל הקריירה הרפואית שלי, לא היה מקרה כזה. זה מאוד מוזר, אין לי הסבר, אבל אלה הנתונים". אמר הרופא, והחווה בידיו על הצילומים: "ראה, זה הצילום מלפני שלושה שבועות. אתה רואה כאן וכאן גידול, ופה - מסביב - אלו גרורות. כך נראית המחלה", הרופא נשם עמוקות והמשיך: "והנה, עכשיו בוא נביט בצילום מאתמול. אתה רואה כאן וכאן? אין לא גידול ולא זכר ממנו. גם הגרורות אינן, ואפילו בדיקות הדם תקינות... זה פשוט לא ייאמן!", קרא לפתע הרופא בקול רם, "איך זה יכול להיות שאתה אותו בן אדם? איך יתכן שגידול נעלם, שגרורות אובדות, שהגוף שלך חזר להיות תקין ובריא כלא היה?"

גם אחרי טיפולים אנחנו לא מקוים בכלל לתוצאות כאלה, על אחת כמה וכמה בלי טיפול, ועם גידול שהיה נראה מתפשט ללא אבחנה...".

הרופא הוסיף עוד כמה משפטי התפעלות, עד ששם לב שר' עזרא כבר לא שומע אותו... הוא פשוט היה שקוע בשירתו, בניגון האהוב והמוכר והיומיומי, 'מזמור לתודה', מכל הלב, ברגש רב, כמעט יוצא בריקוד בחדרו של הרופא... 'מזמור לתודה' הוא לא תפילה, לא בקשה, לא תחנונים. 'מזמור לתודה', הוא פרק קצר, שפשוט אומר תודה, מביע בפסוקיו הודאה לבורא עולם על כל הטוב והחסד שגמל עמנו.

זה שצריך להודות להשם כאשר טוב לנו - זה פשוט, אך סיפורו של ר' עזרא מאיר וזועק שלא רק אז. ההיפך, ההודאה היא כלי רב עוצמה להפוך כל גזירה, התודה לבורא עולם היא דרך ייחודית לפתוח שערי שמים!

אז 'מזמור לתודה' נשורר ברגש, כי זו ההלכה וכך נאה וכך יאה. אך חשוב שנפנים נזכור ונדע:

בכל עת מצוא יש לנו הזדמנויות. 'מודים' בברכת שמונה עשרה, פרקי תהלים, פסוקי דזמרה, בכל ברכה במשך היום ובעוד אינספור הזדמנויות. צריך רק לחשוב, להתבונן, ולומר מכל הלב: 'תודה אבא שבשמים שזכינו להיות הילדים האהובים שלך. תודה על כל הטוב שאתה מרעיף עלינו - תודה שהעולם מלא בחמצן שנותן לנו חיים, תודה שזכיתי לקום בבוקר...'. ואם קיבלנו גם משפחה ברוכה, ואם זכינו גם בילדים מתוקים, ואם אנו בריאים, ואם פרנסתנו מצויה - הרי אין אנו מספיקים להודות ולהלל: 'תודה על המשפחה הברוכה והפורחת, על הילדים הנפלאים, על הבריאות האיתנה ועל הפרנסה המצויה. תודה על כל הטוב שאתה מרעיף עלינו בטובך הגדול, תודה שזכינו להיות בנים שלך הנהנים משולחנו של אבא...'

אפשר לבקש, אפילו רצוי, אך כמה חשוב להודות ולהלל, כי זה כל החנוכה!

המוצץ שאבד...

אל הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, נכנס יהודי נשוא פנים, וביקש להסיח את אשר לבו. "כבוד הרב", פתח ואמר, "אני מחזיק כולל חשוב, בו לומדים עשרות אברכים המתעלים בתורה. אך העול הכלכלי הרובץ על כתפיי מאיים להכריעני, כל חודש אני מוצא עצמי בלחץ נוראי מהיכן יבוא הכסף, עד שאני לא מצליח לישון רגוע בלילות... נועצתי במומחה גדול, והלה אומר שאין מנוס מלסגור את הכולל, להרגיע את הלחץ הנפשי הכבד עליי. האם עליי לנהוג כך? האם לקבל את דבריו?"

רבי שלמה זלמן הרהר קלות, והשיב: "אכן כן, עליך לצאת מהלחץ בו אתה נתון, כבד עליך הדבר מאוד. אך האם דווקא זה הפתרון? הבה ואציע לך פתרון חילופי...". האיש עשה אוזנו כאפרכסת, ורבי שלמה זלמן פרש את הצעתו המפתיעה: "עשה לך מנהג טוב. טול פנקס קטן אותו תוכל להחזיק בכיסך בכל עת, ותן לו כותרת 'פנקס ההודאות'. בכל יום, בכל פעם שתרגיש שהלך לך טוב, בכל פעם שתחוש כי השם הצליח דרכך - תרשום את הפרט הזה בפנקסך. לפני כל תפילה, הוצא את הפנקס החוצה והתבונן בו לכמה רגעים, למען תדע על מה לכוון ב'מודים'... כי ככל שתתרגל להודות לו - תוטמע בך ההבנה כי הוא הנותן לך כח הצליח בכל מעשיך ופעליך, וכפי שהוא עוזר לך בכל הדברים האמורים בפנקס - הוא בוודאי יעזור לך גם בדרכך למלגות האברכים...".

האיש הודה לרב, ומיד בצאתו רכש פנקס קטן, בו נכתבו שורות צפופות: "בדיוק כשהגעתי למכולת הגיעה משאית, ובה חלב טרי", "כשבחנתי את בני גיליתי שהבחור עושה חיל בלימודו", "בתי חזרה הביתה עם תעודה מצטיינת", "מישהו שלח לי פתאום 2000 שקל לכולל", וגם - "מצאתי את המוצץ הנעלם של הקטן!". תוצאות הפנקס הקטן, חוללו פלאים. האיש שב לחיי רוגע ושלווה, והמשיך במלאכתו מתוך בטחון ואמונה. וגם בכולל היתה הרווחה, מלאכת גיוס הכספים היתה קלה בהרבה...

זה כוחה ועוצמתה של הודאה. היא מחברת לבורא עולם, פותחת את השערים, מעניקה בטחון ונוטעת תקוה. בימי החנוכה, הבה נפתח את הפנקס שלנו, נרשום בו את נקודות האור הרבות כל כך, ונודה עליהן מעומק הלב:

"הבה, כולנו, נשתדל ונקפיד יותר על כבוד שמים המתחלל חלילה, ונפסיק לפרסם בכל דף, עלון פרסום וכדומה, פסוקים וחלקי פסוקים..."

"ומדוע להשתמש באמרות חז"ל כ'מקדם מכירות'? האם זה ראוי ומכובד לשמו יתברך?"

גניזה, היות ולציבור, ובפרט לילדים, קשה הדבר לביצוע. ואם בכל זאת, דאגו שהם יישמרו בקדושה ובכבוד הראוי להם ולא יזרקו על הרצפה. פרטים והסבר נוסף אפשר לקבל בשמחה בטל 0527681934.

"קיים אינדקס (פירוט לפי א-ב) על הדברים הטעונים גניזה וכן עלון טעם מרכז הגניזה במודיעין עילית.

"ביה"ס המעוניין (ללא תשלום) בתוכן ומסר מרתקים והדגמה הכוללת חומר כתוב, דיסקים לפתיחת ימי התחזקות בנושא, ודיסק למידה של הלכות מעשיות בנושא הנ"ל וכתבי הקודש לתלמידות, יפנה לטל הנ"ל".

צ.ל. ב"ב

(פורסם במדור 'רשות הרבים' ביתד נאמן י"ב בכסלו תשע"ט)

"רצינו לשוב ולעורר מאוד בצער על חילול שמים בראש כל חוצות ואין איש שם על [בהכללה]. הבה, כולנו, נשתדל ונקפיד יותר על כבוד שמים המתחלל חלילה, ונפסיק לפרסם בכל דף, עלון פרסום וכדומה, פסוקים וחלקי פסוקים. שהרי שמות הקדושים נרמסים תחת רגלינו ממש! ואין זו גוזמא, זו מציאות נוראה שיש לתת עליה את הדעת והמחשבה למנוע חילול השם. מדוע להשתמש באמרות חז"ל כ'מקדם מכירות'? האם זה ראוי ומכובד לשמו יתברך? ואם אנו זקוקים לעזרת שמים או רוצים להודות לו בכל לבנו בשמחות, אז אגא נחוס על כבוד שמים ונזכה ליותר סייעתא דשמיא, ואל נכניס פסוקים או חלקיהם (אלא רק באופן שאינו טעון גניזה, ולא בצורה אחרת).

"גם העוסקים במלאכת החינוך במוסדות השונים מקטן ועד גדול, ומשתמשים בשכפולים (כולל ציורים), אגא השתדלו כמה שיותר שלא להגיע למצב של

סגולות וישועות

"וגם החוש מעיד מכמה עשירים, שכל מה שנותנים יותר מתעשרים יותר"

על סגולת מעשר כספים

דכאשר מנצח תאות העושר על ידי מעשר וחלוקה לעניים, שאינו חפץ כלל בעושר, על ידי זה יוכל להשיג עושר, על דרך כל הבורח מן הגדולה - הגדולה בורחת [רודפת] אחריו.

מליצה נאה מצינו בספרים (שפתי צדיקים), על מאמרם ז"ל הנ"ל 'עשר תעשר בשביל שתתעשר'. הנה ההבדל בין 'עשר' שפירושו מעשר, ובין 'עשר' שפירושו עשירות, הוא רק בנקודה העליונה של השי"ן, זה בשי"ן ימנית וזה בשי"ן שמאלית. ונתנו בזה סימן מהכתוב (בראשית יג, ט) שאמר אברהם אבינו ללוט: "אם השמאל ואימנה", אם אתה תקבע את הנקודה על 'עשר' בצד שמאל, היינו שתיתן מעשרות, אז אני אשים את הנקודה בצד ימין - אשפיע עליך עשירות ורווחה. אתה תהיה הבעל הבית ואני, כביכול הכהן. אבל "ואם הימין", שתדאג רק לעושר, "ואשמאלה" - אעמיס עליך עול של מיסים וארנונות. וזה ג"כ הכוונה "הרוצה להעשיר יצפין" - ישים את הנקודה בצד שמאל, יתן מעשר וצדקה, כי צפון הוא בצד שמאל.

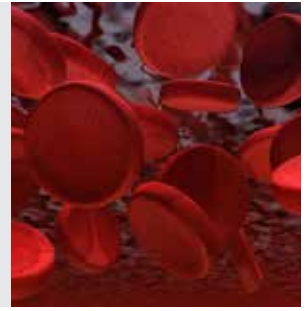
(מתוך לחכי פר' ויצא)

אין לך (כמעט) אדם שאינו מחפש סגולות שונות לפרנסה או לעשירות. והנה, הרי לפנינו סגולה נפלאה שנתנו לנו חכמינו ז"ל (שבת ק"ט). "עשר תעשר בשביל שתתעשר" - היינו המפריש מעשר מכספו, סגולה היא לעשירות.

ואין זו סתם מליצה בעלמא, וכמו שמעיד הערוך השולחן בהל' צדקה (סי' רמז סעיף ו) וזה לשונו: "יש מי שאומר דרק אמעשר תבואה קאי (ענין מעשרות בשביל להתעשר) כדכתיב (דברים יד, כב) עשר תעשר בשביל שתתעשר, וגם זהו דווקא אם נותן בשביל עשירות דווקא. ולענ"ד אין שום סברא לחלק בכל אלו, וגם החוש מעיד מכמה עשירים, שכל מה שנותנים יותר מתעשרים יותר. והגם שיש שעשירותם נאבדו, זהו מהנסתרות לד' אלוקינו ובוודאי טובתם היא, ועל פי הרוב אינו כן. ועוד, שהצדקה דוחה את הגזירות הקשות".

ואומרים בשם הרה"ק האמרי אמת זצ"ל, דמשום הכי כופין על הצדקה מטעם מדת סדום, כלומר דמי שאינו רוצה לעשות צדקה הוא מידת סדום - דהא לא יחסר לו כלום אם יתן צדקה, דאדרבא יתעשר.

טעם נפלא מדוע הוי סגולה לעשירות, כתב הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין (קומץ המנחה ח"ב אות י'), דמה שאמרו "עשר תעשר בשביל שתתעשר",

בתוך הגוף האנושי זורם 'נהר' ששום נהר ארצי לא ישווה לו. 'נהר' העובר דרך כל איבר ומתפתל דרך כל תא, באפיק המשתרע לאורך מאה אלף ק"מ...! ואפשר להקיף בו את כדור הארץ פעמיים וחצי!

מנפלאות מחזור הדם

'המוגלובין', הנושא של החמצן. מולקולת המוגלובין בנויה מיותר מ-10,000 אטומים.

יכולת נשיאת החמצן של דמנו היא אדירה. מולקולת המוגלובין אחת יכולה אמנם לשאת רק ארבע מולקולות חמצן, אבל כל תא דם אדום מכיל בערך 270 מיליון מולקולות של החלבון המורכב הזה.

וראה זה פלא - נימי הדם שלתוכם חודרים תאי הדם, צרים יותר וקוטרם פחות מקוטר התאים האדומים, ואיך הם יחדרו? עשה הבורא, שכל תאי הדם - אפילו הזעירים ביותר - יהיו גמישים, וצריכים להתעוות ולהתפתל כדי לעבור בנימי הדם, ועל ידי הלחץ הם נדחקים נגד קירות נימי הדם וכך מחליפים את החומרים: מקבלים פחמן ונותנים חמצן. כל זה היה בלתי אפשרי אילו תא דם היה קטן מדי, או שנימי הדם היו רחבים במשהו, או שלחץ הדם היה פחות ממה שסידר לו הבורא.

תא דם אדום משתלח (ממוח העצמות) אל זרם הדם כדי לחיות שם ארבעה חודשים בלבד, ולנוע בערך 75,000 פעמים בין הריאות לבין הרקמות האחרות קודם שישוב אל מוח העצמות למות בו. בשניה האחת הנדרשת לנו להפוך עמוד של ספר, אנו מאבדים בערך שלשה מיליון תאי דם אדומים, אלא שבאותה שניה עצמה מוח העצם שלנו מקפיד לייצר תאי דם אדומים בדיק במספר הזה!

(אהל יעקב, מועדים, מתוך הספר 'מסילות אל האמונה')

"הקרוב אלינו יותר והגלוי לנו הוא סימן החכמה הנראה במין האדם" (שער הבחינה פ"ה).

בתוכי הגוף האנושי זורם 'נהר' ששום נהר ארצי לא ידמה לו ולא ישווה לו. 'נהר' העובר דרך כל איבר ואיבר ומתפתל דרך כל תא באפיק המשתרע לאורך מאה אלף ק"מ...! שאפשר להקיף בו את כדור הארץ פעמיים וחצי! כשם שנהרות ארציים מרעננים את פני האדמה במים, כך 'נהר' הגוף מזין ומנקה, מספק מזון וחמצן לכל תא. הוא נע דרך רקמות חיות ויכול לווסת את מהירותו שלו; גדותיו מתרחבות או מצטמצמות בדיק וכפי שנדרש לשלוט בתנודות הגאות שלו; והוא יכול לשנות את מהלכו ובין רגע להפנות זרמים מהירים שיענו על צרכים חדשים: שחיה או שנה, חשיבה אכילה, ריצה או טלטול של תינוק בעריסתו; כל אחד מאלה משנה את זרימתו של הנהר רב העוצמה.

התאים האדומים הם בערך 45 אחוזים מנפח הדם, ועם זאת הם התאים הנפוצים ביותר בגוף. בתוך זרם הדם שלנו סובבים בערך 25 טריליון תאי דם אדומים, ומספרם עומד בהתאם לדחיות של משימתם. התאים הזעירים הללו קטנים עד כדי כך, ש-500 תאים הנערמים זה על גבי זה אינם מגיעים אלא לגובה מילימטר אחד. ואילו ערמנו את כל תאי הדם האדומים זה על גבי זה, היינו יוצרים מגדל שגובהו חמשים אלף קילומטרים.

תפקידם - נשיאת חמצן הקשור לברזל לכל רקמה בגוף, והרחקת פחמן דו חמצני ממנה. התאים האלה, אשר מעוצבים ככריות עגלגלות ושמןמנות שבמרכזן גומא, מורכבים בראש ובראשונה ממים ומחלבון אדום הקרוי

מה יעשה בעל תשובה שעבר על איסורי לשון הרע לפני שחזר בתשובה

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

הואיל וגם הוא לא שמר מצוות באותו זמן, לא הותר לו לספר עליהם מפני שהיה רשע כמותם.

וכשאינו זוכר על מי סיפר ואינו יודע ממי לבקש מחילה, דעת הגר"י זילברשטיין, שיתרום דברים המיועדים לצרכי ציבור, שיתכן שיהנו מהם האנשים שסיפר עליהם כנגד הגנאי שגינה אותם. והגר"ח קניבסקי כתב, שמי שדיבר על אנשים רבים ואינו זוכר מי הם, עצתו שיתפלל שכולם ימחלו לו.

גם אם הותר לפעמים לספר דברי גנאי על מישוהו, בתנאים מסוימים, מזהיר אותנו ה'חפץ חיים' שכל זה נכון בתנאי אחד, שגם המספר אינו חוטא כמותו, כי אם גם המספר אינו טוב ממנו, אסור לספר שום דבר גנאי על חבריו. כי איש כזה אין כוונתו לטובה וליראה כי אם לשמוח לאיד ולבזותו בזה. ובביאורים ומוספים של 'דרשו' מצאנו, בעניין בעל תשובה שעבר על איסורי לשון הרע לפני שחזר בתשובה, דעת הגר"ח קניבסקי שצריך לעשות תשובה על הדבר, שאף שסיפר על חבריו שאינם שומרי תורה ומצוות מ"מ